

12. cvičení

Datové struktury I, 6. 1. 2025

<https://iuuk.mff.cuni.cz/~chmel/2425/ds1/>

Geometrické datové struktury

Úloha 1 (Nejhorší případ pro k -d strom)

Mějme 2-d strom, tedy binární strom, kde rozdělujeme rovinu střídavě podle os x a y . Ukažte, že dvourozměrný intervalový dotaz (na počet bodů v obdélníku) může trvat až $\Omega(\sqrt{n})$, konkrétně najděte množinu bodů uloženou ve stromě a dotaz, který bude trvat takto dlouho.

Bonus: zkuste toto rozšířit na obecné k -d stromy s časovou složitostí $\Omega(n^{1-\frac{1}{k}})$.

Úloha 2 (Hledání minima a mazání v k -d stromě)

Máme k -d strom. Navrhněte, jak na něm implementovat operaci nalezení nejmenšího prvku v dané dimenzi. (Tedy funkci $\text{FINDMIN}(d)$, která nalezne prvek, jehož d -tá souřadnice je minimální.)

Dále navrhněte implementaci operace DELETE . Pro jednoduchost můžete předpokládat, že žádné dva body spolu nesdílejí žádnou souřadnici.

(V obou případech neřešte časovou složitost.)

Úloha 3 (Nejbližší soused a k -NN)

Máme k -d strom. Navrhněte, jak na něm implementovat operaci nalezení nejbližšího souseda, a operaci nalezení m nejbližších sousedů.

Hint: pro m -NN se může hodit mít k dispozici haldu.

Paralelní datové struktury

Úloha 4 (BankAccountFactory)

Máme tento pseudokód v „Javě“ pro třídu, která simuluje bankovní účet. Předpokládejte, že Lock je třída, která je standardní zámek, ale tento zámek *není možné zamykat vícekrát*, v tom případě se zaseknete při čekání na sebe, až ten zámek uvolníte. Ukažte, že v tomto případě můžete vytvořit deadlock.

```
class BankAccount {  
    private int balance = 0;  
    private Lock lk = new Lock();
```

```
    int getBalance() {  
        lk.acquire();  
        int ans = balance;  
        lk.release();  
        return ans;  
    }  
}
```

```
    void setBalance(int x) {  
        lk.acquire();  
        balance = x;  
        lk.release();  
    }  
}
```

```
    void withdraw(int amount) {  
        lk.acquire();  
        int b = getBalance();  
        if (amount > b) {  
            lk.release();  
            throw new WithdrawTooLargeException();  
        }  
        setBalance(b - amount);  
        lk.release();  
    }  
}
```

getBalance will always wait

*tady se sice nedostanu,
ale taky bych čekal donekonečna*

```

    }
}

```

Váš kolega to ovšem vyřešil: ukažte, že funkce `newWithdraw` nahrazující `withdraw` se nemůže deadlocknout.

```

void newWithdraw(int amount) {
    lk.acquire();
    lk.release();
    int b = getBalance();
    lk.acquire();
    if(amount > b) {
        lk.release();
        throw new WithdrawTooLargeException();
    }
    lk.release();
    setBalance(b - amount);
    lk.acquire();
    lk.release();
}

```

> tedy mi může někdo vybrat peníze

> tedy mi zase někdo může vybrat peníze

< pomohlo by adjustBalance(-amount)

Nakonec ukažte, že i když se tahle nová verze nemůže deadlocknout, tak bohužel není korektní: konkrétně se nějaký výběr může „ztratit“.

Úloha 5 (Vlastně jenom code review)

Na adrese <https://deadlockempire.github.io/> najdete hru Deadlock Empire. Cílem hry je krokovat vícevláknový kód, aby došlo k nějaké nechtěné situaci jako souběžné vykonání kritické sekce, deadlock a podobně.

Bonusové úlohy

Úloha 6 (Dosáhneme?)

Sestrojte pravděpodobnostní algoritmus¹ pro rozhodnutí dosažitelnosti (tedy odpověď na otázku „existuje cesta z u do v ?“), který selže s pravděpodobností nejvýše $1/4$, a potřebuje jenom logaritmický prostor.

Technická poznámka k logaritmickému prostoru: když máme algoritmus běžící v sublineárním prostoru, počítáme jej tak, že máme vstup na „read-only“ disku, kde k němu můžeme přistupovat, ale nemůžeme jej upravovat (ale podle potřeby si jej můžeme bez problému kopírovat)².

Pravděpodobně se vám bude hodit následující tvrzení: když v n -vrcholovém souvislém neorientovaném grafu vyjdeme z vrcholu u , a budeme v každém kroku uniformně náhodně vybírat ze všech sousedů vrchol, kam půjdeme v dalším kroku, střední hodnota doby než navštívíme jiný vrchol v , je nejvýše $2n^3$.

Taky se může hodit připomenout si Markovovu nerovnost: Buď X nezáporná náhodná veličina. Pak $\forall \varepsilon > 0$ platí $P[X \geq \varepsilon] \leq \frac{\mathbb{E}[X]}{\varepsilon}$. Ekvivalentně pro jakékoliv $d \geq 1$, $P[X \geq d \cdot \mathbb{E}[X]] \leq \frac{1}{d}$.

Úloha 7 (Lyžování)

Chcete začít lyžovat, ale nemáte vlastní lyže. Ve středisku ovšem máte možnost si lyže půjčit na den za 1 dolar, nebo si je koupit za C dolarů. ($C \in \mathbb{N}$)

Na druhou stranu ale máte takovou předtuchu, že vaše nemesis nějaký den brzy ráno přijde, a zlomí vám nohy, čímž ukončí vaši lyžařskou kariéru. Problém ovšem je, že nevíte, který den to bude. Máte tedy jedinou možnost: každý den ráno zjistit, jestli se vám něco nestane, a potom se rozhodnout, jestli si lyže půjčíte nebo koupíte (pokud jste si je už nekoupili, pak na nich můžete jezdit dle libosti). Na druhou stranu byste ale rádi vaše peníze využili co nejefektivněji.

Nalezněte deterministický online algoritmus, který zaplatí vždy nejvýše dvojnásobek toho, co optimum, které dopředu ví, který den d dojde k sabotáži. Zvládnete ukázat, že váš online algoritmus je co do kompetitivnosti optimální (tj. neexistuje deterministický online algoritmus, který by vždy platil méně než $2 - \frac{1}{C}$).

¹Pravděpodobnostní algoritmy jste asi už potkali, ale zkráceně: bude se jednat o algoritmus, který se bude moct v každém kroku rozhodnout náhodně z několika možností

²Technicky tuto třídu definujeme na Turingových strojích, kde máme read-only vstupní pásku, a druhou pracovní pásku. Do prostorové složitosti se nám počítá jenom pracovní pásku.

Úloha 1 (Nejhorší případ pro k-d strom)

Mějme 2-d strom, tedy binární strom, kde rozdělujeme rovinu střídavě podle os x a y. Ukažte, že dvourozměrný intervalový dotaz (na počet bodů v obdélníku) může trvat až $\Omega(\sqrt{n})$, konkrétně najděte množinu bodů uloženou ve stromě a dotaz, který bude trvat takto dlouho.

Bonus: zkuste toto rozšířit na obecné k-d stromy s časovou složitostí $\Omega(n^{1-\frac{1}{k}})$. $\rightarrow \Omega(n^{\frac{k-1}{k}})$

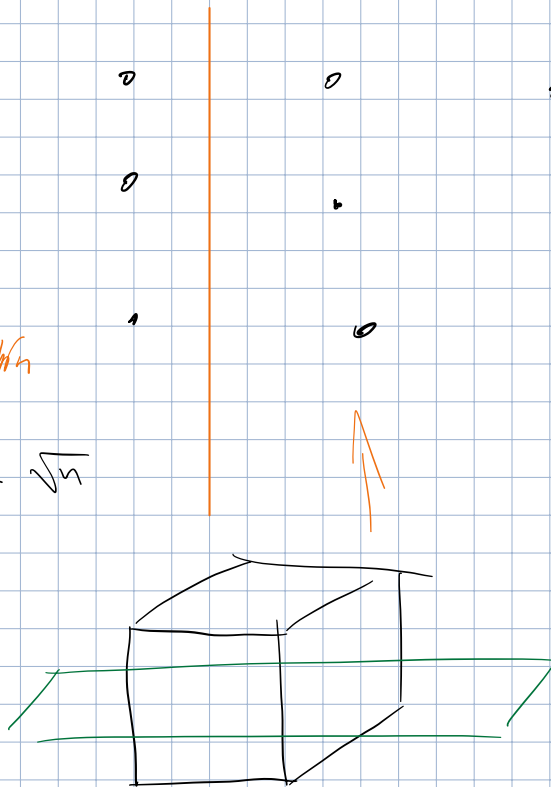
Vždy mám dotazy

← → —> tedy musíme
1 uzel

←

← → —> tedy počet
včetně 2 dělníků

$$\text{celkem} \sim 2^{\frac{\text{depth}}{n}} = 2^{\frac{\log n}{2}} = \sqrt{n}$$

V obecném případě

depth: $\log n$, v $\frac{k-1}{k}$ případech bych musel kochat na obě strany

Mám tedy $2^{\frac{k-1}{k} \cdot \log_2 n}$ nestržených listů $\sim O(n^{1-\frac{1}{k}})$

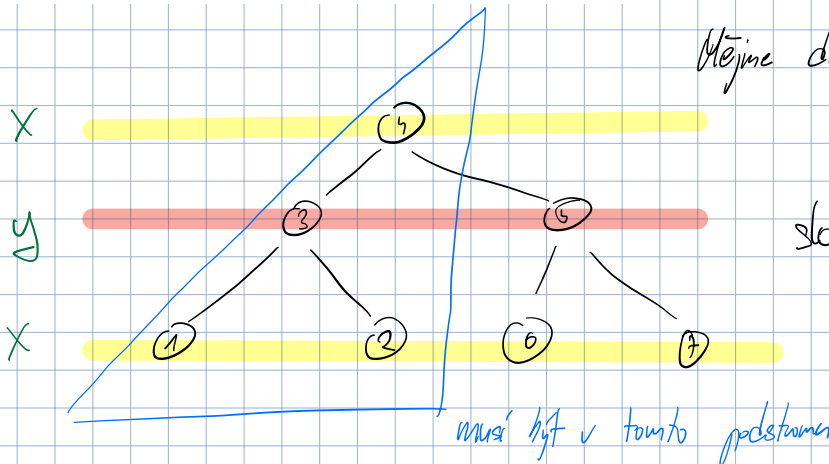
Úloha 2 (Hledání minima a mazání v k-d stromě)

Máme k-d strom. Navrhněte, jak na něm implementovat operaci nalezení nejmenšího prvku v dané dimenzi.

(Tedy funkci $\text{FINDMIN}(d)$, která nalezne prvek, jehož d -tá souřadnice je minimální.)

Dále navrhněte implementaci operace DELETE. Pro jednoduchost můžete předpokládat, že žádné dva body spolu nesdílejí žádnou souřadnici.

(V obou případech nerešte časovou složitost.)

Mějme dvě dimenze: x, y

slož: $n^{1-\frac{1}{2}}$

Pokud jsem v jiné dimenzi, rekursivně zkontroluji na obě podstromy,

pokud jsem v hledané dimenzi, přijdu dále, musím uvažovat minimum i v "vzdech" uzlech (y)

